

**Lokalne grupy działania
województwa kujawsko-pomorskiego**
wyzwania i perspektywy trójsektorowych partnerstw
w okresie 2024-2027

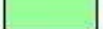
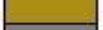
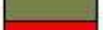
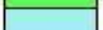
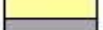
Pałac Jastrzębie, 8 luty 2024 r.

Posiedzenie Konwentu Wójtów Gmin Wiejskich Województwa Kujawsko-Pomorskiego

12.12.2023 r.

Podpisanie umów ramowych pomiędzy LGD a ZW

- Stowarzyszenie "Partnerstwo dla Ziemi Kujawskiej"
- Stowarzyszenie LGD Pojezierze Brodnickie
- LGD "Trzy Doliny"
- Stowarzyszenie "Vistula Terra Culmensis - Rozwój przez Tradycję"
- LGD "Zakole Dolnej Wisły"
- Stowarzyszenie LGD "Dolina Drwący"
- Stowarzyszenie LGD "Czarnoziem na soli"
- Stowarzyszenie LGD Gmin Dobrzyńskich Region Południe
- Stowarzyszenie LGD "Sąsiedzi wokół Szlaku Piastowskiego"
- Stowarzyszenie "Partnerstwo dla Krajny i Pałuk"
- LGD "Razem dla Powiatu Radziejowskiego"
- Stowarzyszenie LGD Gmin Dobrzyńskich Region Północ
- Stowarzyszenie "Nasza Krajna"
- LGD "Gminy Powiatu Świeckiego"
- LGD "Ziemia Gotyku"
- Stowarzyszenie LGD "Podgródzie Toruńskie"
- Partnerstwo LGD "Bory Tucholskie"
- Stowarzyszenie LGD Ziemia Wąbrzeska
- Stowarzyszenie LGD Dorzecza Zgłowiączki
- LGD "Pałuki - Wspólna Sprawa"
- Stowarzyszenie LGD Inowrocław
- Stowarzyszenie Bydgoska LGD „Dwie Rzeki”
- Stowarzyszenie LGD Miasta Włocławek
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania "Dla Miasta Torunia"
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Miasta Brodnicy
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Chełmno
- LGD „Grudziądzki Spichlerz”
- Stowarzyszenie Lokalna Grupa Rybacka „Nasza Krajna i Pałuki”
- granica powiatów

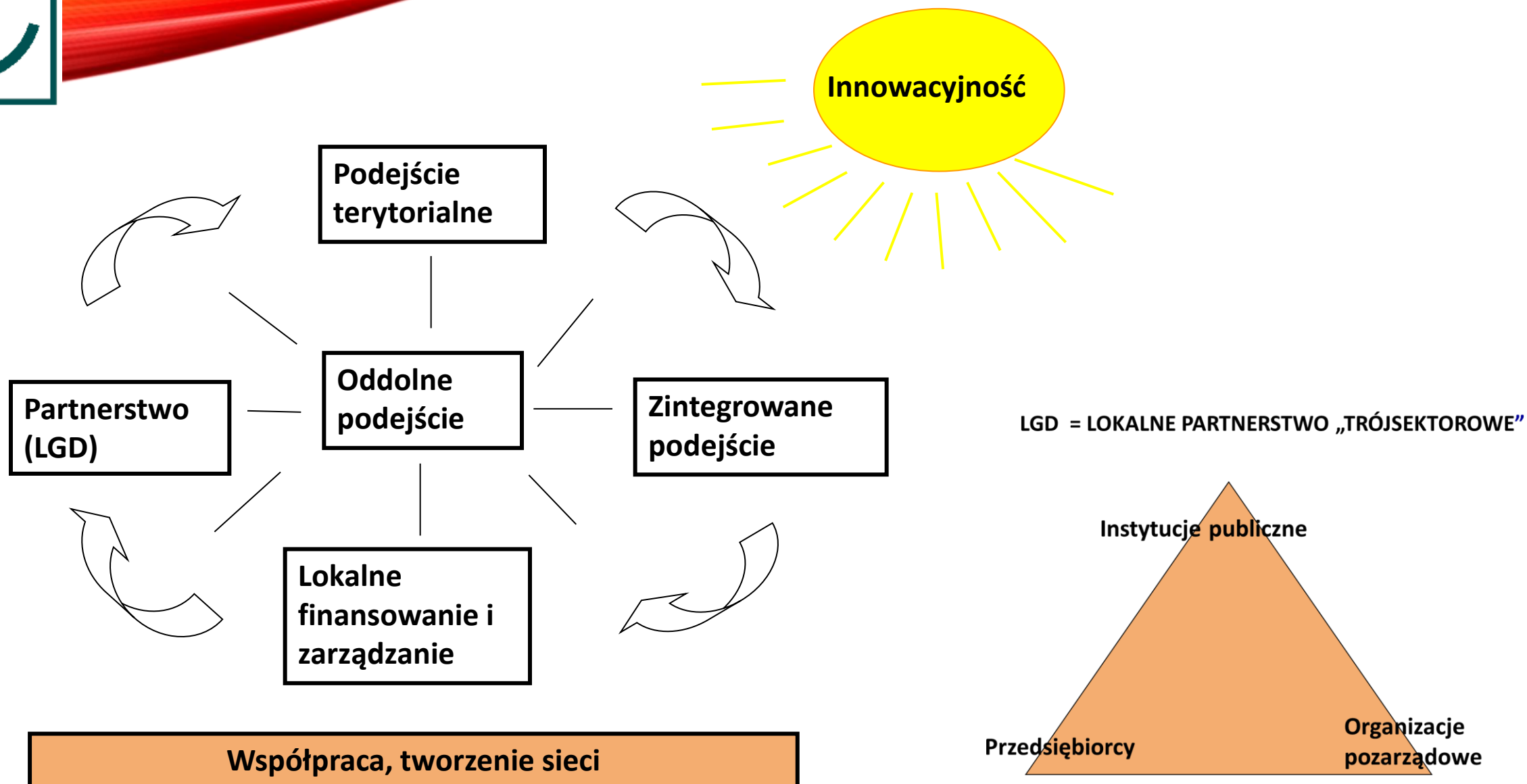

LEADER to jedno z najbardziej popularnych i rozpoznawalnych narzędzi rozwoju obszarów wiejskich, wykorzystywanych w Europie **od prawie 20 lat!**

Ma pomóc włączyć mieszkańców w proces oddolnego podejmowania decyzji i działań mających na celu poprawę jakości ich życia.

W tej metodzie społeczność lokalna to najważniejszy podmiot tego procesu.

Liaison	powiązania
Entre	pomiędzy
Actions	działaniami
de Development	na rzecz rozwoju
de l'Economie	gospodarczego
Rurale	obszarów wiejskich

ZADANIA LGD

Następujące zadania są wykonywane **na zasadzie wyłączności** przez lokalne grupy działania:

- a) rozwijanie zdolności podmiotów lokalnych do opracowywania i wdrażania operacji;
- b) opracowanie niedyskryminującej i przejrzystej procedury i kryteriów wyboru, które pozwalają **uniknąć konfliktu interesów** i zapewniają, aby żadna pojedyncza grupa interesu nie kontrolowała decyzji w sprawie wyboru;
- c) przygotowywanie i publikowanie naborów wniosków;
- d) wybór operacji i ustalanie kwoty wsparcia oraz przedstawianie wniosków podmiotowi odpowiedzialnemu za ostateczną weryfikację kwalifikowalności przed ich zatwierdzeniem;
- e) monitorowanie postępów w osiągnięciu celów wyznaczonych w strategii;
- f) ewaluacja realizacji strategii.

ORGAN DECYZYJNY LGD

1. LGD, oprócz organów wymaganych na podstawie ustawy *Prawo o stowarzyszeniach*, jest obowiązana posiadać **organ, do którego właściwości należy:**

a) wybór operacji, które mają być realizowane w ramach LSR, oraz

b) ustalenie kwoty wsparcia, **zwany Radą**

2. Rada jest wybierana przez walne zebranie członków spośród członków LGD. Członek rady nie może być równocześnie członkiem organu kontroli wewnętrznej LGD, zarządu LGD lub pracownikiem LGD.

ELEMENT NAJISTOTNIEJSZY!

Żadna pojedyncza grupa interesu nie kontroluje decyzji w sprawie wyboru!

GRUPY INTERESU

Grupa interesu sektora publicznego	Grupa interesu sektora społecznego	Grupa interesu sektora gospodarczego
☐ gmina, ☐ powiat, ☐ członek rady gminy, ☐ członek rady powiatu, ☐ sołtys, ☐ samorządowe jednostki organizacyjne gminy lub powiatu	☐ mieszkańcy, ☐ organizacje pozarządowe, ☐ kościoły i związki wyznaniowe, ☐ związki zawodowe, ☐ organizacje społeczno-zawodowe rolników, w tym koła gospodyń wiejskich ☐ inne dobrowolne zrzeszenia i ruchy obywatelskie	☐ podmioty prowadzące działalność gospodarczą, w tym przedsiębiorstwa społeczne i rolnicy, a także ☐ samorząd gospodarczy, w tym m.in. cechy branżowe, cechy rzemiosł, izby gospodarcze lub przemysłowo-handlowe, izby rzemieślnicze, izby rolnicze

Źródła finansowania LSR perspektywy 2024-2027

Fundusze Europejskie
dla Kujaw i Pomorza

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Samorząd Województwa
Kujawsko-Pomorskiego

Priorytet FEKP.07 Fundusze europejskie na rozwój lokalny

Dofinansowane przez
Unię Europejską

**Interwencja I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez
Społeczność (RLKS)**

Działanie FEKP.07.01

Przełamywanie stereotypów związanych z płcią

Wartość grantu

Max. wartość grantu: 100 000 zł

Max. Poziom dofinansowania: 95%

Grupa docelowa

Wszyscy mieszkańcy (osoby dorosłe)
obszaru objętego lokalną strategią
rozwoju.

Grantobiorcy

Wszystkie podmioty z wyłączeniem
osób fizycznych (nie dotyczy osób
prowadzących działalność gospodarczą
lub oświatową na podstawie odrębnych
przepisów)

Typy projektów

Zakres interwencji

Działania na rzecz promowania aktywności zawodowej kobiet oraz zmniejszenia segregacji na rynku pracy ze względu na płeć

1. Podnoszenie wiedzy i świadomości osób zajmujących się edukacją i pracą z dziećmi i młodzieżą nt. stereotypów płci i specyfiki potrzeb osób różnej płci w tym **także przemocy rówieśniczej** uwarunkowanej przekonaniami związanymi z płcią;
2. **Kluby rodzica** - miejsca spotkań rodziców, zależnie od potrzeb ukierunkowane na:
 - wsparcie dla kobiet (wymiana doświadczeń, warsztaty motywujące, psychologiczne, coaching, kręgi wsparcia) próbujących godzić życie zawodowe z rodzinnym, wzmacniające poczucie własnej wartości i motywację do przełamywania stereotypów dot. roli kobiet i rozwoju osobistego;
 - wsparcie dla mężczyzn (wymiana doświadczeń, warsztaty motywujące, psychologiczne, coaching, kręgi wsparcia) próbujących przełamywać stereotypy związane z rolą mężczyzn w rodzinie i społeczeństwie, zachęcające do większego zaangażowania w obowiązki opiekuńcze.
3. Zwiększenie udziału oraz wzmocnienie pozycji kobiet na rynku pracy poprzez działania wspierające **rozpoczęcie, utrzymanie lub powrót do zatrudnienia, takie jak: wsparcie prawne, z zakresu rozwoju osobistego, motywujące, psychologiczne, wzmacniające poczucie własnej wartości.**

Działanie FEKP.07.02

Wsparcie dzieci i młodzieży poza edukacją formalną

Wartość grantu

Max. wartość grantu: 100 000 zł

Max. Poziom dofinansowania: 95%

Grupa docelowa

**Dzieci i młodzież uczące się w wieku
od 6 do 24 lat z obszaru objętego
lokalną strategią rozwoju.**

Grantobiorcy

**Wszystkie podmioty z wyłączeniem
osób fizycznych (nie dotyczy osób
prowadzących działalność gospodarczą
lub oświatową na podstawie odrębnych
przepisów);**

Typy projektów

Zakres interwencji

- Wsparcie szczególne na rzecz zatrudnienia ludzi młodych i integracji społeczno-gospodarczej ludzi młodych,
- Działania na rzecz promowania równości szans i aktywnego udziału w życiu społecznym

1. Rozwijanie umiejętności społecznych i obywatelskich, zwłaszcza uczniów i uczennic zagrożonych wypadnięciem z systemu szkolnego, poprzez **utworzenie i wsparcie na rzecz tworzenia i funkcjonowania edukacyjnych klubów młodzieżowych**.
*W ramach klubów możliwa jest realizacja różnorodnego obszaru tematycznego, uwzględniającego zainteresowania, zdolności, potrzeby oraz predyspozycje dzieci i młodzieży np. **zajęcia filmowe, muzyczne, artystyczne, sportowe, z robotyki, programowania, nt. lokalnej tożsamości i kultury realizację spotkań, warsztatów i wizyt studyjnych.***
2. **Rozwijanie uzdolnień** dzieci oraz młodzieży i ukierunkowanych na osiągnięcie konkretnego celu edukacyjnego (np. **przygotowanie i udział w krajowym lub międzynarodowym konkursie naukowym** przy czym za konkurs naukowy nie będą uznawane konkursy wiedzy np. konkurs wiedzy z języka angielskiego czy konkurs wiedzy o wielkich Polakach).
3. Projekty przyczyniające się do **wzrostu wiedzy i nabywania umiejętności przydatnych w wyborze ścieżek kształcenia i w przyszłym życiu zawodowym**, np. poprzez warsztaty w obszarze ginących zawodów i związane z tradycją regionu.

Działanie FEKP.07.03

Aktywizacja edukacyjna osób dorosłych

Wartość grantu

Min. wartość grantu: 100 000 zł

Max. wartość grantu: 250 000 zł

Max. poziom dofinansowania: 95%

Grupa docelowa

Wszyscy mieszkańcy (osoby dorosłe) obszaru objętego lokalną strategią rozwoju.

minimum 80% aktywizowanych w LOWE osób będą stanowiły osoby poniżej 60 roku życia

Grantobiorcy

Podmioty publiczny lub prywatny będący

organem prowadzącym szkołę

podstawową lub ponadpodstawową bez względu na lokalizację albo szkołę

wyższą w miastach do 20 tys.

mieszkańców

Zakres interwencji

Wsparcie na rzecz kształcenia
dorosłych (z wyłączeniem
infrastruktury)

Typy projektów

Tworzenie **Lokalnych
Ośrodków Wiedzy i Edukacji**,
które angażują mieszkańców
lokalnej społeczności w
rozwijanie kompetencji
życiowych, społecznych i
zawodowych.

Kwota grantu

- **do 5 tys. zł** na opracowanie diagnozy potrzeb;
- **do kwoty 50 tys. zł** na koszty funkcjonowania;
- **od kwoty 175 tys. zł** na bezpośrednie wsparcie dla osób dorosłych;
- **do 15 tys. zł** na koszty adaptacji pomieszczeń i/lub wyposażenia LOWE;
- **do 5 tys. zł** na koszty promocji LOWE w środowisku lokalnym

Działanie FEKP.07.04

Wspieranie integracji społecznej

Wartość grantu

Max. wartość grantu: 100 000 zł

Max. Poziom dofinansowania: 95%

Grupa docelowa

Wszyscy mieszkańcy (osoby starsze)

obszaru objętego lokalną strategią
rozwoju.

*(za osobę starszą należy rozumieć
osobę, która ukończyła 60. rok życia)*

Grantobiorcy

Wszystkie podmioty z wyłączeniem

osób fizycznych (nie dotyczy osób
prowadzących działalność gospodarczą
lub oświatową na podstawie odrębnych
przepisów);

Typy projektów

Zakres interwencji

Promowanie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci

1. Działania na rzecz integracji seniorów, pozwalające uchronić tę grupę społeczną przed izolacją i wykluczeniem społecznym:
 - a) **tworzenie i funkcjonowanie klubów seniora;**
 - b) **funkcjonowanie uniwersytetów trzeciego wieku;**
 - c) **zajęcia aktywizacyjne w gospodarstwach opiekuńczych;**
 - d) uzupełniające, w ramach klubów seniora oraz gospodarstw opiekuńczych: inne działania mające na celu wsparcie i integrację osób starszych, uwzględniające udział rodziny i całego środowiska w tworzeniu lokalnych sieci integracji i samopomocy obejmujące:
 - ✓ organizację wydarzeń włączających środowisko lokalne w problemy osób starszych: np. dnia sąsiada, pikników i wigilii sąsiedzkich;
 - ✓ spotkania o charakterze międzypokoleniowym, np. z młodzieżą szkolną lub grupami przedszkolnymi, mające na celu wymianę doświadczeń, wzajemną edukację i pomoc;
 - ✓ spotkania klubów wolontariackich, których celem jest pomoc osobom starszym i samopomoc, w tym organizacja banków wolnego czasu;
 - ✓ akcje proekologiczne organizowane wspólnie z młodzieżą zwiększające udział młodych i starszych w kształtowaniu środowiska życia, estetyki dzielnicy, osiedla;
 - ✓ przedstawienia grup teatralnych, zespołów pieśni i tańca z klubów seniora w szkole/przedszkolu lub odwiedziny grup przedszkolnych/szkolnych/ognisk kulturalnych w klubie seniora.

Plan
Strategiczny dla
Wspólnej
Polityki
Rolnej
na lata **2023-2027**

1) Rozwój przedsiębiorczości poprzez:

- **podejmowanie** pozarolniczej **działalności gospodarczej**,
- **rozwijanie** pozarolniczej **działalności gospodarczej**.

2) **Rozwój pozarolniczych funkcji małych gospodarstw** rolnych w zakresie tworzenia lub rozwijania:

- gospodarstw agroturystycznych,
- zagród edukacyjnych,
- gospodarstw opiekuńczych,

3) Rozwój współpracy poprzez **tworzenie i rozwijanie KŁŻ**.

4) **Poprawa dostępu do usług** dla lokalnych społeczności.

- 5) Przygotowanie koncepcji **inteligentnej wsi**.
- 6) Poprawa dostępu do **małej infrastruktury publicznej**.
- 7) Kształtowanie świadomości obywatelskiej
- 8) Włączenie społeczne **seniorów, ludzi młodych lub osób w niekorzystnej sytuacji**.
- 9) Ochrona dziedzictwa kulturowego lub przyrodniczego polskiej wsi.
- 10) Przygotowanie projektów partnerskich.

WAŻNE

W zakresie poprawy dostępu do małej infrastruktury publicznej pomoc przyznaje się JSFP albo organizacji pozarządowej.

WAŻNE!

LGD nie przyznaje pomocy na:

- budowę lub modernizację **dróg**,
- budowę lub modernizację **targowisk**,
- budowę lub modernizację **sieci wodno-kanalizacyjnych**,
- budowę lub modernizację **przydomowych oczyszczalni ścieków**, oraz
- operacje dotyczące **świadczenia usług dla rolnictwa**.

Forma, wysokość oraz limity pomocy w odniesieniu do JSFP

- 1) Limit pomocy na operację - nie więcej niż: 500 000 zł
- 2) Minimalna wysokość wsparcia (przyznanej pomocy): 50 000 zł
- 3) Maksymalny poziom dofinansowania:
 - **do 75% kosztów kwalifikowalnych** – z czego pomoc finansowana z EFRROW wynosi maksymalnie 55% kosztów kwalifikowalnych, a pozostałe 20% kosztów kwalifikowalnych ze środków budżetu państwa.

WAŻNE:

Suma pomocy przyznanej przez LGD na operacje realizowane przez JSFP, inne niż operacje realizujące koncepcje SV, nie może przekroczyć 40% środków LSR w ramach wszystkich programów realizujących RLKS w przypadku LSR wielofunduszowej.

DORADZTWO

- bezpłatne;
- w biurze LGD;

SZKOLENIA

- nt. zasad przyznawania pomocy;
- nt. zasad rozliczania pomocy;
- nt. wypełniania dokumentacji konkursowej;

SPOTKANIA INF.

- w zainteresowanym sołectwie/ z radą osiedla/z radą dzielnicy
- w każdej gminie/mieście;
- min. 1 raz w roku;

FORUM GENERALNE

- min. 1 raz w roku;
- sposób premiowania projektów
- harmonogram naborów

WARTOŚĆ DODANA DZIAŁALNOŚCI LGD

Przykłady inicjatyw realizowanych przez LGD poza LSR

- **Prowadzenie Ośrodków Działaj Lokalnie** – organizacja konkursów grantowych dofinansowanych ze środków PAFW
- **Prowadzenie niepublicznych przedszkoli i klubów malucha** – w tym również punktów przedszkolnych.
- **„Od pomysłu do projektu”** - prowadzenie szkoleń i warsztatów dla grup formalnych i nieformalnych z zakresu tworzenia projektów i zarządzania nimi.
- **Pomoc w tworzeniu nowych organizacji** na obszarze działania LGD (statut, zebranie założycielskie, rejestracja w KRS).
- **Wsparcie funkcjonowania KGW**

Przykłady inicjatyw realizowanych przez LGD poza LSR

- **Prowadzenie Programu Stypendialnego** – stypendia indywidualne i grupowe dla młodych z obszaru LGD
- **Stypendia pomostowe** – współpraca z Fundacją Edukacyjną Przedsiębiorczości w Łodzi

Przykłady inicjatyw realizowanych przez LGD poza LSR

Aktywność nad wszystko...

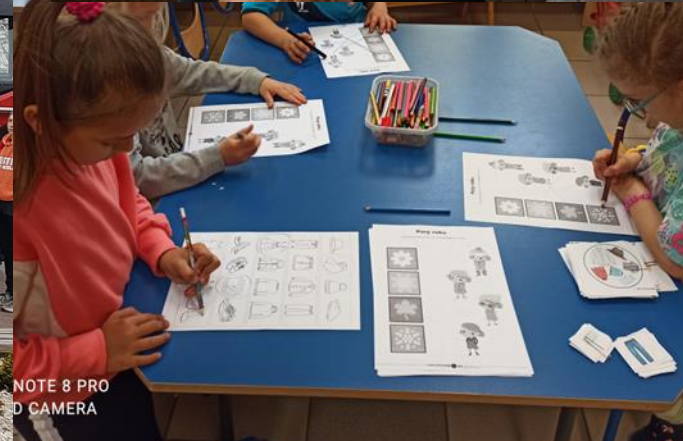
- **Tanecznym krokiem** – aktywizacja i integracja mieszkańców poprzez taniec (spotkania cykliczne)
- **Rajdy** piesze, rowerowe, kajakowe, NW

Przykłady inicjatyw realizowanych przez LGD poza LSR

Działania równościowe i włączające społecznie

- działania wspierające kobiety - doroczna konferencja „Kobieta bez Barier”
- inicjatywy wspierające osoby z niepełnosprawnościami
- inicjatyw wspierające osoby starsze
- pomoc uchodźcom - m.in. nauka języka polskiego dla dzieci z Ukrainy

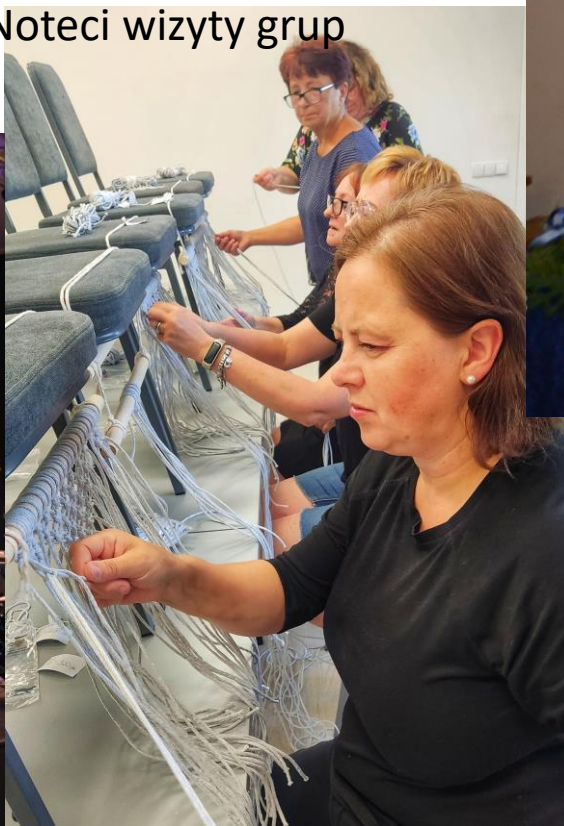

NOTE 8 PRO
D CAMERA

Przykłady inicjatyw realizowanych przez LGD poza LSR

Dbłość o zachowanie lokalnego dziedzictwa historycznego, kulturowego i przyrodniczego

- Prezentacje, przeglądy, wystawy konkursy dot. dziedzictwa kulinarnego.
- Przeglądy i festiwale folkorystyczne
- Warsztaty rękodzieła, rzeźby, malarstwa
- Produkt turystyczny Ekomuzeum Doliny Noteci wizyty grup zorganizowanych

LGD uczestniczą w strukturach/pracach...

- Grupy Tematycznej ds. podejścia LEADER przy KSOW
- Polskiej Sieci LGD - Federacja Regionalnych Sieci LGD
- Europejskiej Sieci LGD ELARD
- Forum Aktywizacji Obszarów Wiejskich (FAOW)
- Zespołu Wojewódzkiego ds. analizy szans i zagrożeń oraz potencjalnych kierunków rozwoju obszarów wiejskich do 2030 r. i prac nad aktualizacją Strategii Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa 2030
- Komitetu Monitorującego (RPO WK-P oraz FEdKP)
- Powiatowych Radach Rynku Pracy
- Lokalnych Partnerstw Wodnych
- Sejmiku Organizacji Pozarządowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego
- Wojewódzkiej Rady ds. Polityki Senioralnej

Dziękuję za uwagę

Dorota Stanek

Stowarzyszenie „Partnerstwo dla Krajny i Pałuk”

Prezydium Kujawsko-Pomorskiej Sieci LGD

d.stanek@rlks.naklo.pl

tel. 607 822 024